

Margita Čeplíková: Základy sociologie pre právnikov

Košice, Právnická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košicích,
vysokoškolské učební texty, 2003, 98 str., ISBN 80-7097-525-3

Martina Urbanová*

„21. storočie prináša so sebou množstvo spoločenských zmien, celosvetových i lokálnych a vyžaduje si človeka rýchlo sa orientujúceho v spleti udalostí každodenného života. Modelovanie profilu absolventa práva je preto čím ďalej, tým viac ovplyvňované požiadavkou jeho širšieho, humanitného profilu. Toto konštatovanie umocňuje argument, že právna realita je pevnou súčasťou existujúcej spoločenskej reality.“

To jsou úvodní slova autorky M. Čeplíkové v knížce Základy sociologie pre právnikov, které zdůvodňují opodstatněnost vydání učebnice a i okruh těch, kterým je přímo určena.

Recenzovaná práce JUDr. Margity Čeplíkové, CSc., odborné asistentky Katedry právní teorie Právnické fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košicích je výsledkem víceleté pedagogické i vědeckovýzkumné činnosti v oboru sociologie práva. Učební pomůcka je studijním materiálem věnovaným základem sociologie jako součástí předmětu sociologie práva a poskytuje studentům základní orientaci v teoretické i empirické sociologii. Z množství sociologických pojmů a teorií jsou do práce zařazeny ty, jejichž poznání je nevyhnutelnou součástí pochopení společenských dimenzí působení práva, a na nichž se dá stavět sociologie práva, což má být podle autorky další plánovaná učebnice.

Učební texty jsou složeny z pěti částí:

1. Sociologie jako věda
2. Vývojové směry klasické sociologie
3. Nejvýznamnější směry současné sociologie
4. Vybrané sociologické pojmy
5. Sociologický výzkum

V první kapitole se autorka zabývá vznikem sociologie, pojmem, předmětem a prameny. Opomenut není samozřejmě ani zakladatel sociologie A. Comte. Tato část končí rozбором aplikované sociologie.

Dále se autorka orientuje na vývojové směry klasické sociologie: naturalismus, psychologismus a sociologismus.

Třetí kapitola je pak věnována základním sociologickým paradigmatům: konsenzuální teorii, teorii konfliktu a interpretativní sociologii.

Vybrané sociologické pojmy se zaměřují zejména na sociální strukturu a sociální stratifikaci. Pozornost je věnována nejenom skupině, ale zejména sociálním zákonům, sociálním normám a sociálním vztahům. Dále se čtenáři seznámí se sociální komunikací, interakcí, percepce. Uvědomí si svou sociální roli a pozici. Správně se zde také věnuje M. Čeplíková sociální situaci a socializaci. Domnívám se, že právě tato část je jednou z nejaktuálnějších pro studenty – budoucí právníky. Mají zde totiž možnost získat nejenom teoretické ale i praktické základy komunikace, poznat vztah společenského a individuálního, najít a pochopit své místo ve společnosti a uvědomit si úlohu práva v současném světě.

V poslední části učebnice se studenti seznámí s metodami a technikami sociologického výzkumu a vývojem empirické sociologie.

Zakončením téměř 100 stránkové publikace jsou ukázky současného sociologického výzkumu (Studie M. Šafaříkové „Lidé bez domova“, P. Friče „Postoje ČR a SR k problému životního prostředí“ a G. Lubelcové „Základní trendy a rizika vývoje kriminality na Slovensku v letech 1989–1999“). Následuje seznam nejdůležitější a také dá se říci nevhodnější literatury možné i k dalšímu samostatnému studiu.

Studenty jistě velmi potěší a povzbudí i autorčina vlastní báseň, jim věnovaná, uvedená místo závěru. V ní jim přeje například komunikaci s efektem, bezkonfliktní interakci, empatii přáteli, asimilaci procesů, harmonii vztahů, role jim šité na míru, individualizaci ducha, znalost situace a oporu rodiny, pravost hodnot, svědomí bez viny a přízeň osudu.

Předkládaná učebnice je tak poutavým čtením pro každého, což umožňuje jednodušší styl a používaný jazyk, a vytváří možnost rozvinout sociální inteligenci a sociologickou imaginaci. Publikace navíc rozšiřuje nepříliš široké řady děl věnovaných sociologii se zaměřením na právo, a to jak na Slovensku, tak i v České republice.

* PhDr. Martina Urbanová, Ph.D., Katedra právní teorie Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno

Dílo jistě splní svůj hlavní účel, získat sociologické poznatky, které poslouží studentům i po ukončení studia. Autorce pak mohu jen doporučit, aby co nejdříve vydala plánovanou sociologii práva, neboť tyto

dvě učebnice spolu mohou tvořit základní sociologické vybavení studenta práv a vlastně každého zájemce o právo ve společnosti.